

ZUBEROAKO HERRI IZENDEGIA

Erabilitako irizpideak

Zergatik lan hau

1998an eskatu zitzaion Onomastika batzordeari Zuberoako herri izenak berraztertzea, zenbait udalek euskal izenak bide-seinaletan eta erabiltzeko asmoa agertu baitzuten eta euskaltzaleen artean ez izaki adostasunik izen horien gainean. Kasu batzuetan, izan ere, formak zaharkitu, desegoki edo egungo euskararen kontrakotzat jotzen ziren. Hori dela eta, zenbait herritan, Euskaltzaindiak *Euskal Herriko udal izendegia*-n (1979) proposatuari muzin eginik, bestelako izenak erabiltzen ari ziren.

Bestalde, kontuan hartu behar da azken urteotan burutu lana, eta bereziki *Nafarroako herri izendegia* (1990) eta geroztik plazaratu "Nafarroako toponimia nagusiaren normalizaziorako irizpideak" *Eusker*a, 1997, 3, 653-666. Guzti hori ezin zitekeen inola ere bazter.

Onomastika batzordeak, Zuberoako euskaltzainen laguntza ezezik, hango euskaltzaleena ere (Sü Azia elkartearena, bereziki) eskatu zuen, iritziak hurbiletik ezagutzeko. Hiru bilkura egin ziren: Bilboko egoitzan lehendabizikoa, Iruñeko ordezkarietan bigarrena eta Maulen hirugarrena. Proposamena Euskaltzaindiaren batzarrean aurkeztu eta 1998ko abenduan erabaki.

Aipatu behar da, halaber, *Eskiu*la sartu dugula zerrendan, nahiz herri hori Zuberoatik kanpo dagoen.

Eztabaida puntuak eta erabilitako irizpideak

Egungo euskara arautua eta leku-izenak

Batzuek, hobe beharrez, euskara batuko hiztegi arrunterako onartu irizpide eta moldeak erabili nahi izan dituzte onomastika alorrean, leku-izenak zein bestelako izen bereziak, neurri batean, hizkuntza arruntaren sistematik kanpo daudela ikusi gabe. Toponimian, izan ere, bada maiz aski egungo hizkuntzari ez da-gokion zerbait, aurreko egoeraren oihartzuna.

Gainera, Euskaltzaindiak aspaldi errana du, Bergaran 1978an egin zuen biltzarraren ondoren, leku-izenek trataera berezia dutela. Ikus, batez ere, kontsonante busti-palatalen grafiaz erabakia, *Euskera* 24:1, 1979, 91-92. *Ñ* letra hiztegi arruntean arras mugatua izan arren, leku-izenetan erabiltzen da: *Oñati* (G), *Abadiño* (B), *Iruñea* (N) eta *Añana* (A). Orotako balio duena, aldiz, kontuan hartzekoa da: eremu zabal batean *z/s* arteko bereizketa galdu bada (*s*-ren faboretan), *Zeanuri* edo *Lezama* idazkerak atxiki dira. Laburdurak ere ez dira euskara jasoan onartzen; ahozko jardueran *Hondarbi*, *Elantxo* eta *Ituna* erraten bada, izen ofizialak *Hondarribia*, *Elantxobe* eta *Ituren* dira. Jakina, munduko hizkuntza gehienetan segitzen den jokabidea da hau; *Frisco* eta *Leister* ahoskatu arren *San Francisco* eta *Leicester* bakarrik dira forma ofizialak eta maila jasoan gomendatuak.

Irizpideak

1. *Ñ* grafema

Lehen aipaturiko *Euskal Herriko udalen izendegia*-n, Zuberoako izenei dagokiela *ñ* grafema ageri zen, hango tradizio zaharra errespetatu nahian eta Louis Dassanceren "Herrien eta herritarren izenak eskuaraz" (1966) zeritzanari kasu eginez: *Larrañe*, e.a. Alabaina, *-ain(e)-* taldea beti *-añ(e)-* ahoskatzen denez gero, Euskaltzaindiak *-ain-* idazkera proposatzeari iritzi dio egokien: *Garindaine*, *Larraine*, e.a. Gogora, bestalde, herritarren izena *garindaintar*, *larraintar*, e.a. dela. *Ñ* galtzen ez duen bakarra *Urduñarbe* da, busti gabeko forma, *Urdinarbe*, ahoskera saihesteko. Hortaz:

<i>Garindaine</i>	<i>Urduñarbe</i>
<i>Gotaine</i>	
<i>Larraine</i>	
<i>Ainharbe</i>	
<i>Berrogaine</i>	
<i>Omizegaine</i>	
<i>Ündüreine</i>	

2. Hitz barruko marratxoaren erabilera

Gune desberdinak ez baldin badira, adibidez: *Biurrun-Olkontz* (N), *Ezki-Itsaso* (G), *Munitibar-Artazegi-Gerrikaitz* (B) edo *Maule-Lextarre* (Z), izenetan ez da marratxorik gomendatuko. Hori dela eta, *Sarrikota*pea (-a) Nafarroa Garaiko *Abaurrepea* bezala, idatzi behar da, eta ez erdararen moldeari jarraiki *Sarrikota-pia* (Charritte-de-Bas).

3. Bukaerako artikulua

Leku-izen aniztetan ageri den bukaerako *-a*, adibidez: *Bizkaia*, *Azpeitia* edo *Kintoa*, ez da hitzaren zatia, artikulua baizik, eta horrela adierazi behar da deklinabidean sortzen diren aldaketak kontuan izateko, hitz arunt bezala deklinatu behar baitira (*etxea*, baina *etxeko*, *etxetik*). Zuberoan horrelako kasuak aurkitzen diren arren, ez ziren 1979ko izendegian islatu eta nahasmena sortu zen batzuetan. Horren adibidea *Ospitalepea* da. Nor eta non kasuetan artikulua agertzen da: *Ospitalepea*, *Ospitalepean*, baina beste zenbait kasutan ez: *Ospitalepeko*, *Ospitalepera*, *Ospitalepetik*. Horrelakoetan artikulua kendu beharra garbiki adieraztea erabaki da. Bestalde, ez da ahanzti behar nor kasuan agertzen de *i*, hots, *Ospitalepia*, *Sarrikota*piea, ahozko gertakaria dela, *etxe / etxia* bezala, hizkuntza idatzira pasatu behar ez dena.

4. Bukaerako *-e* paragogikoa

Lapurdin eta Nafarroa Beherean bezala, Zuberoan agertzen den bukaerako *-e* paragogikoa, izena erabiltzean hitzean sartzan den *-e* hori, bere horretan uztea erabaki da, oso errota baitago: *Larraine*, ez *Larrain*. Ez da horrela jokatu Euskal Herriko gainerako herri izenetan; demagun, *Lemoize* gabe, *Lemoiz* onartu zen, baina gertakari horren indarra askoz ere handiago da hemen.

5. Kontsonante ondoko *h*-a

Kontsonante ondoan *h*-rik ez ezartzea proposatu zuten zenbaitek. Bi arrazoi eman zituzten horretarako: batetik, ahoskatze horren desagertzea, bertako askok, eta ez soilik gazteek, egiten ez dutelako; bestetik, hiztegi baturako onetsi ez zen idazkera izaki (*etorri*, ez *ethorri*), hatxez idazteak zailtasuna eta nahasmendua ekarriko luke, haien ustez.

Lehenbiziko arrazoiari dagokionez, galtzearen den zerbaite gomendatzea, erran behar da Euskaltzaindiak ez duela deus ere ahoskera horren aurka, hots, *th*-ren kontra. *H* horiek euskararen berezko ondarea

dira, ez kanpotiko eraginaren fruitua. Gainera, Euskal Herri osoan erabilitako irizpide nagusia forma osoak eta ongien dokumentatuak atxikitzea da. Bestalde, lehen erran bezala, toponimia berezko eremua da, neurri batean, hiztegi arruntaren arauetan beti sartzen ez dena. Euskal Herri osorako *harri* onartu bada ere, *Arrigorriaga*, *Arrate* eta abar gomendatu da Hegoalde osoan, neotoponimia ez bada, jakina.

Hortaz, honako aldaketak onartu dira:

Mitikile, *Pagola*, biak *h*-rik gabe.

Gainerako izenetan *h*-a gorde da:

Ainharbe, *Arhane*, *Atharratze*, *Atherei*, *Ithorrotze*, *Olhaibi*, *Sorholüze*, *Zunharre*, *Zunharreta*.

6. Izen zaharren berreskuratzea

Horrelako bi kasu baizik ez ditugu: *Urdatx / Santa-Grazi* eta *Montori / Berorize*. Erran beharrik ez da, berreskuratu nahi diren forma horiek oinarrituak daude (*Urdaix*, 1476, idazkera horrekin; eta *Berorize* Belak bildu zuen, XVII. mendean).

7. Idazkera tradizionalen berreskuratzea

Hiru izen dira atal honetan, *Sohüta*, *Ürrüstoi* eta *Ündüreine*. Lehenbizikoari datxekola, *Sorhoeta* izena berreskuratzeke proposamena egin zitzaion batzordeari. Egia da forma horren lekukotasunak ez direla falta: besteak beste, *Sorhoëta* ageri da Belapeyrenen dotrinako lehen plaman (1696); baina hori ez zen onartu, ez ohi baitu Euskaltzaindiak forma zaharkituen alde jokatzeko.

Ürrüstoi izenez denaz bezain batean, idazkera tradizionalerako *s*, egun gordetzen dena, hobetsi da, eta ez *Ürrüstoi*. Larrasquetek ere (1939) *-s-* dakar.

Azkenik, *Ündüreine* izenarekin ere berdin jokatu dugu, hori baita idazkera tradizionala, egun bizi-rik dagoena, eta Nafarroako *Indurain* izen kidetik hurbilago dagoena, halaber forma ofizialetik (*Undüreine*), *Ündürüine* forma berria baztertuz.

1) Herri izenak euskaraz

Herri izena	Herriaren izen ofiziala	Udalerrria euskaraz	Udalerrriaren izen ofiziala
Ainharbe	Aïnharp	Ainharbe	Aïnharp
Aloze	Alos	Aloze-Ziboze-Onizegaine	Alos-Sibas-Abense
Altzabeheti	Alçabéhéty	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	Alçay-Alçabéhéty-Sunharrete
Altzai	Alçay	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	Alçay-Alçabéhéty-Sunharrete
Altzürükü	Aussurucq	Altzürükü	Aussurucq
Arhane	Arhan	Lakarri-Arhane-Sarrikotagaine	Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut
Arrokiaga	Roquiague	Arrokiaga	Roquiague
Artie	Aroue	Artie-Ithorrotze-Olhaibi	Aroue-Ithorots-Olhaiby
Astie	Restoue	Liginaga-Astie	Laguinge-Restoue
Atharratze	Tardets	Atharratze-Sorholütze	Tardets-Sorholus
Atherei	Athérey	Ligi-Atherei	Licq-Athérey
Barkoxe	Barcus	Barkoxe	Barcus
Berroeta	Berraute	Domintxaine-Berroeta	Domezain-Berraute
Berrogaine	Berrogain	Berrogaine-Lahüntze	Berrogain-Laruns
Bildoze	Vidos	Bildoze-Onizepea (-a) (*)	Vidos-Abense-de-Bas
Domintxaine	Domezain	Domintxaine-Berroeta	Domezain-Berraute
Doneztebe	Saint-Etienne	Zalgize-Doneztebe	Sauguis-Saint-Etienne
Erribareita	Rivareyte	Ozaraine-Erribareita	Osserain-Rivareyte
Eskiula	Esquiule	Eskiula	Esquiule
Etxarri	Etcharry	Etxarri	Etcharry
Etxebarre	Etchebar	Etxebarre	Etchebar
Ezpeize	Espès	Ezpeize-Ündüreine	Espès-Undüreine
Gamere	Camou	Gamere-Zihiga	Camou-Cihigue
Garindaine	Garindein	Garindaine	Garindein
Gotaine	Gotein	Gotaine-Irabarne	Gotein-Libarrenx
Hauze	Haux	Hauze	Haux
Idauze	Idaux	Idauze-Mendi	Idaux-Mendy
Irabarne	Libarrenx	Gotaine-Irabarne	Gotein-Libarrenx
Iruri	Trois-Villes	Iruri	Trois-Villes
Ithorrotze	Ithorots	Artie-Ithorrotze-Olhaibi	Aroue-Ithorots-Olhaiby
Jetzaze	Gestas	Jetzaze	Gestas
Lakarri	Lacarry	Lakarri-Arhane-Sarrikotagaine	Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut
Larrabile	Larrebieu	Ürrüstoi-Larrabile	Arrast-Larrebieu
Larraïne	Larrau	Larraïne	Larrau
Larroi	Larroy	Mitikile-Larroi-Mendibile	Moncayolle-Larroy-Mendibieu
Larüntze	Laruns	Berrogaine-Lahüntze	Berrogain-Laruns

(*) Kontuan hartu behar da (-a) agertzen dencan, amaicrako -a ez dela itsatsia, artikulua baizik, hots: *Onizepea, Onizepean...*; bai-
na *Onizepeko, Onizepera, Onizepetik...*

Herri izena	Herriaren izen ofiziala	Udalerrria euskaraz	Udalerrriaren izen ofiziala
Lexantzü	Lichans	Lexantzü-Zünharre	Lichans-Sunhar
Lextarre	Licharre	Maule-Lextarre	Mauléon-Licharre
Ligi	Licq	Ligi-Atherei	Licq-Athérey
Liginaga	Laguinge	Liginaga-Astüe	Laguinge-Restoue
Lohitzüne	Lohitzun	Lohitzüne-Oihergi	Lohitzun-Oyhercq
Maule	Mauléon	Maule-Lextarre	Mauléon-Licharre
Mendi	Mendy	Idauze-Mendi	Idaux-Mendy
Mendibile	Mendibieu	Mitikile-Larrori-Mendibile	Moncayolle-Larrory-Mendibieu
Mendikota	Menditte	Mendikota	Menditte
Mitikile	Moncayolle	Mitikile-Larrori-Mendibile	Moncayolle-Larrory-Mendibieu
Montori			
/ Berorize	Montory	Montori / Berorize	Montory
Muskildi	Musculdy	Muskildi	Musculdy
Oihergi	Oyhercq	Lohitzüne-Oihergi	Lohitzun-Oyhercq
Olhaibi	Olhaiby	Arüe-Ithorrotze-Olhaibi	Aroue-Ithorots-Olhaiby
Onizegaine	Abense	Aloze-Ziboze-Onizegaine	Alos-Sibas-Abense
Onizepea (-a) (*)	Abense-de-Bas	Bildoze-Onizepea (-a) (*)	Viodos-Abense-de-Bas
Ospitalepea (-a) (*)	Hôpital-Saint-Blaise (L')	Ospitalepea (-a) (*)	Hôpital-Saint-Blaise (L')
Ozaraine	Osserain	Ozaraine-Erribareita	Osserain-Rivareyte
Ozaze	Ossas	Ozaze-Zühara	Ossas-Suhare
Pagola	Pagolle	Pagola	Pagolle
Sarrikotagaine	Charritte-de-Haut	Lakarri-Arhane-Sarrikotagaine	Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut
Sarrikotapea (-a) (*)	Charritte-de-Bas	Sarrikotapea (-a) (*)	Charritte-de-Bas
Sohüta	Chéraute	Sohüta	Chéraute
Sorholüze	Sorholus	Atharratze-Sorholüze	Tardets-Sorholus
Ündüreine	Undurein	Ezpeize-Ündüreine	Espès-Undurein
Urdatx / Santa Grazi	Sainte-Engrâce	Urdatx / Santa-Grazi	Sainte-Engrâce
Urdiñarbe	Ordriarp	Urdiñarbe	Ordriarp
Ürrüstoi	Arrast	Ürrüstoi-Larrabile	Arrast-Larrebieu
Zalgize	Sauguis	Zalgize-Doneztebe	Sauguis-Saint-Etienne
Ziboze	Sibas	Aloze-Ziboze-Onizegaine	Alos-Sibas-Abense
Zihiga	Cihigue	Gamere-Zihiga	Camou-Cihigue
Zühara	Suhare	Ozaze-Zühara	Ossas-Suhare
Zunharre	Sunhar	Lexantzü-Zunharre	Lichans-Sunhar
Zunharreta	Sunharrete	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	Alçay-Alçabéhéty-Sunharrete

(*) Kontuan hartu behar da (-a) agertzen denean, amaierako -a ez dela itsatsia, artikulua baizik, hots: *Onizepea*, *Onizepean...*; baina *Onizepeko*, *Onizepera*, *Onizepetik...*

2) Herri izenak frantsesez

Herriaren izen ofiziala	Herri izena	Udalerrria euskaraz	Udalerrriaren izen ofiziala
Abense	Onizegaine	Aloze-Ziboze-Onizegaine	Alos-Sibas-Abense
Abense-de-Bas	Onizepea (-a) (*)	Bildoze-Onizepea (-a) (*)	Viodos-Abense-de-Bas
Ainharp	Ainharbe	Ainharbe	Ainharp
Alçabéhéty	Altzabeheti	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	Alçay-Alçabéhéty-Sunharrete
Alçay	Altzai	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	Alçay-Alçabéhéty-Sunharrete
Alos	Aloze	Aloze-Ziboze-Onizegaine	Alos-Sibas-Abense
Arhan	Arhane	Lakarri-Arhane-Sarrikotagaine	Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut
Aroue	Arüe	Arüe-Ithorrotze-Olhaibi	Aroue-Ithorots-Olhaiby
Arrast	Ürrüstoi	Ürrüstoi-Larrabile	Arrast-Larrebieu
Athérey	Atherei	Ligi-Atherei	Licq-Athérey
Aussurucq	Altzürükü	Altzürükü	Aussurucq
Barcus	Barkoxe	Barkoxe	Barcus
Berraute	Berroeta	Domintxaine-Berroeta	Domezain-Berraute
Berrogain	Berrogaine	Berrogaine-Lahüntze	Berrogain-Laruns
Camou	Gamere	Gamere-Zihiga	Camou-Cihigue
Charritte-de-Bas	Sarrikotapea (-a) (*)	Sarrikotapea (-a) (*)	Charritte-de-Bas
Charritte-de-Haut	Sarrikotagaine	Lakarri-Arhane-Sarrikotagaine	Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut
Chéraute	Sohüta	Sohüta	Chéraute
Cihigue	Zihiga	Gamere-Zihiga	Camou-Cihigue
Domezain	Domintxaine	Domintxaine-Berroeta	Domezain-Berraute
Espès	Ezpeize	Ezpeize-Ündüreine	Espès-Undurein
Esquiule	Eskiula	Eskiula	Esquiule
Etcharry	Etxarri	Etxarri	Etcharry
Etchebar	Etxebarre	Etxebarre	Etchebar
Garindein	Garindaine	Garindaine	Garindein
Gestas	Jetzaze	Jetzaze	Gestas
Gotein	Gotaine	Gotaine-Irabarne	Gotein-Libarrenx
Haux	Hauze	Hauze	Haux
Hôpital-Saint-Blaise (L')	Ospitalepea (-a) (*)	Ospitalepea (-a) (*)	Hôpital-Saint-Blaise (L')
Idaux	Idauze	Idauze-Mendi	Idaux-Mendy
Ithorots	Ithorrotze	Arüe-Ithorrotze-Olhaibi	Aroue-Ithorots-Olhaiby
Lacarry	Lakarri	Lakarri-Arhane-Sarrikotagaine	Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut
Laguinge	Liginaga	Liginaga-Astüe	Laguinge-Restoue

(*) Kontuan hartu behar da (-a) agertzen dencan, amaicrako -a ez dela itsatsia, artikulua baizik, hots: *Onizepea*, *Onizepean...*; bai-na *Onizepeko*, *Onizepera*, *Onizepetik...*

Herriaren izen ofiziala	Herri izena	Udalerrria euskaraz	Udalerrriaren izen ofiziala
Larrau	Larraine	Larraine	Larrau
Larrebieu	Larrabile	Ürrüstoï-Larrabile	Arrast-Larrebieu
Larroy	Larriori	Mitikile-Larriori-Mendibile	Moncayolle-Larroy-Mendibieu
Laruns	Larüntze	Berrogaine-Lahüntze	Berrogain-Laruns
Libarrenx	Irabarne	Gotaine-Irabarne	Gotein-Libarrenx
Lichans	Lexantzü	Lexantzü-Zünharre	Lichans-Sunhar
Licharre	Lextarre	Maule-Lextarre	Mauléon-Licharre
Licq	Ligi	Ligi-Atherei	Licq-Athérey
Lohitzun	Lohitzüine	Lohitzüine-Oihergi	Lohitzun-Oyhercq
Mauléon	Maule	Maule-Lextarre	Mauléon-Licharre
Mendibieu	Mendibile	Mitikile-Larriori-Mendibile	Moncayolle-Larroy-Mendibieu
Menditte	Mendikota	Mendikota	Menditte
Mendy	Mendi	Idauze-Mendi	Idaux-Mendy
Moncayolle	Mitikile	Mitikile-Larriori-Mendibile	Moncayolle-Larroy-Mendibieu
Montory	Montori / Berorize	Montori / Berorize	Montory
Muscudy	Muskildi	Muskildi	Muscudy
Olhaiby	Olhaibi	Artie-Ithorrotze-Olhaibi	Aroue-Ithorots-Olhaiby
Ordriarp	Urdiñarbe	Urdiñarbe	Ordriarp
Ossas	Ozaze	Ozaze-Zühara	Ossas-Suhare
Osserain	Ozaraine	Ozaraine-Erribareita	Osserain-Rivareyte
Oyhercq	Oihergi	Lohitzüine-Oihergi	Lohitzun-Oyhercq
Pagolle	Pagola	Pagola	Pagolle
Restoue	Astüe	Liginaga-Astüe	Laguinge-Restoue
Rivareyte	Erribareita	Ozaraine-Erribareita	Osserain-Rivareyte
Roquiague	Arrokiaga	Arrokiaga	Roquiague
Sainte-Engrâce	Urdatx / Santa Grazi	Urdatx / Santa-Grazi	Sainte-Engrâce
Saint-Etienne	Doneztebe	Zalgize-Donztebe	Sauguis-Saint-Etienne
Sauguis	Zalgize	Zalgize-Donztebe	Sauguis-Saint-Etienne
Sibas	Ziboze	Aloze-Ziboze-Onizegaine	Alos-Sibas-Abense
Sorholus	Sorholüze	Atharratze-Sorholüze	Tardets-Sorholus
Suhare	Zühara	Ozaze-Zühara	Ossas-Suhare
Sunhar	Zunharre	Lexantzü-Zunharre	Lichans-Sunhar
Sunharrete	Zunharreta	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	Alçay-Alçabéhéty-Sunharrete
Tardets	Atharratze	Atharratze-Sorholüze	Tardets-Sorholus
Trois-Villes	Iruri	Iruri	Trois-Villes
Undurein	Ündüreine	Ezpeize-Ündüreine	Espès-Undurein
Viodos	Bildoze	Bildoze-Onizepea (-a) (*)	Viodos-Abense-de-Bas

(*) Kontuan hartu behar da (-a) agertzen denean, amaierako -a ez dela itsatsia, artikulua baizik, hots: *Onizepea, Onizepean...*; bai-na *Onizepeko, Onizepera, Onizepetik...*

3) Eskualdeak

Herri izena	Herriaren izen ofiziala	Udalerrria euskaraz	Udalerrriaren izen ofiziala
Haute-Seule (la) / Basabürüa (-a) (*)			
Val Dextre (le) / Ibarresküin			
Altzabeheti	Alçabéhéty	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	Alçay-Alçabéhéty-Sunharrete
Altzai	Alçay	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	Alçay-Alçabéhéty-Sunharrete
Aloze	Alos	Aloze-Ziboze-Onizegaine	Alos-Sibas-Abense
Arhane	Arhan	Lakarri-Arhane-Sarikotagaine	Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut
Gamere	Camou	Gamere-Zihiga	Camou-Cihigue
Lakarri	Lacarry	Lakarri-Arhane-Sarikotagaine	Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut
Onizegaine	Abense	Aloze-Ziboze-Onizegaine	Alos-Sibas-Abense
Sarikotagaine	Charritte-de-Haut	Lakarri-Arhane-Sarikotagaine	Lacarry-Arhan-Charritte-de-Haut
Ziboze	Sibas	Aloze-Ziboze-Onizegaine	Alos-Sibas-Abense
Zihiga	Cihigue	Gamere-Zihiga	Camou-Cihigue
Zunharreta	Sunharrete	Altzai-Altzabeheti-Zunharreta	Alçay-Alçabéhéty-Sunharrete
Val Senestre (le) / Ibarrezker			
Astié	Restoue	Liginaga-Astié	Laguinge-Restoue
Atharratze	Tardets	Atharratze-Sorholuze	Tardets-Sorholus
Atherei	Athérey	Ligi-Atherei	Licq-Athérey
Etxebarre	Etchebar	Etxebarre	Etchebar
Hauze	Haux	Hauze	Haux
Iruri	Trois-Villes	Iruri	Trois-Villes
Larraine	Larrau	Larraine	Larrau
Lexantzü	Lichans	Lexantzü-Zünharre	Lichans-Sunhar
Ligi	Licq	Ligi-Atherei	Licq-Athérey
Liginaga	Laguinge	Liginaga-Astié	Laguinge-Restoue
Montori / Berorize	Montory	Montori / Berorize	Montory
Sorholüze	Sorholus	Atharratze-Sorholüze	Tardets-Sorholus
Urdatx / Santa Grazi	Sainte-Engrâce	Urdatx / Santa-Grazi	Sainte-Engrâce
Zunharre	Sunhar	Lexantzü-Zunharre	Lichans-Sunhar
Basse-Soule (la) ou Barhoue (la) / Pettarra (-a) (*)			
Ainharbe	Aïnharp	Ainharbe	Aïnharp
Arüe	Aroue	Arüe-Ithorrotze-Olhaibi	Aroue-Ithorots-Olhaïby
Berroeta	Berraute	Domintxaine-Berroeta	Domezain-Berraute
Berrogaine	Berrogain	Berrogaine-Lahüntze	Berrogain-Laruns
Bildoze	Viodos	Bildoze-Onizepea (-a) (**)	Viodos-Abense-de-Bas
Domintxaine	Domezain	Domintxaine-Berroeta	Domezain-Berraute
Erribareita	Rivareyte	Ozaraine-Erribareita	Osserain-Rivareyte
Etxarri	Etxarry	Etxarri	Etxarry

(*) *Basabürüa, Basabürüan...*; baina *Basabürüko, Basabürütik...*

(**) Kontuan hartu behar da (-a) agertzen denean, amaierako -a ez dela itsatsia, artikulua baizik, hots: *Onizepea, Onizepean...*; baina *Onizepeko, Onizepera, Onizepetik...*

Herri izena	Herriaren izen ofiziala	Udalerrria euskaraz	Udalerrriaren izen ofiziala
Ezpeize	Espès	Ezpeize-Ündüreine	Espès-Undurein
Ithorrotze	Ithorots	Artie-Ithorrotze-Olhaibi	Aroue-Ithorots-Olhaiby
Jeztaze	Gestas	Jeztaze	Gestas
Larrabile	Larrebieu	Ürrüstoi-Larrabile	Arrast-Larrebieu
Larriori	Larroy	Mitikile-Larriori-Mendibile	Moncayolle-Larroy-Mendibieu
Larüntze	Laruns	Berrogaine-Lahüntze	Berrogain-Laruns
Lohitzüne	Lohitzun	Lohitzüne-Oihergi	Lohitzun-Oyhercq
Mendibile	Mendibieu	Mitikile-Larriori-Mendibile	Moncayolle-Larroy-Mendibieu
Mitikile	Moncayolle	Mitikile-Larriori-Mendibile	Moncayolle-Larroy-Mendibieu
Oihergi	Oihergi	Lohitzüne-Oihergi	Lohitzun-Oyhercq
Olhaibi	Olhaiby	Artie-Ithorrotze-Olhaibi	Aroue-Ithorots-Olhaiby
Onizepea (-a)	Abense-de-Bas	Bildoze-Onizepea (-a)	Vidosos-Abense-de-Bas
Ospitalepea (-a)	Hôpital-Saint-Blaise (L')	Ospitalepea (-a)	Hôpital-Saint-Blaise (L')
Ozaraine	Osserain	Ozaraine-Erribareita	Osserain-Rivareyte
Sarrikotapea (-a)	Charritte-de-Bas	Sarrikotapea (-a)	Charritte-de-Bas
Sohüta	Chéraute	Sohüta	Chéraute
Ündüreine	Undurein	Ezpeize-Ündüreine	Espès-Undurein
Ürrüstoi	Arrast	Ürrüstoi-Larrabile	Arrast-Larrebieu

Arbailles (les)Arbaila: *Arbailan, Arbailatik, Arbailara*

Grande Arbaille (la) / Arbaila Handia (-a) (*)

Arrokiaga	Roquiague	Arrokiaga	Roquiague
Doneztebe	Saint-Etienne	Zalgize-Donztebe	Sauguis-Saint-Etienne
Gotaine	Gotein	Gotaine-Irabarne	Gotein-Libarrenx
Idauze	Idaux	Idauze-Mendi	Idaux-Mendy
Irabarne	Libarrenx	Gotaine-Irabarne	Gotein-Libarrenx
Mendi	Mendy	Idauze-Mendi	Idaux-Mendy
Mendikota	Menditte	Mendikota	Menditte
Ozaze	Ossas	Ozaze-Zühara	Ossas-Suhare
Zalgize	Sauguis	Zalgize-Donztebe	Sauguis-Saint-Etienne
Zühara	Suhare	Ozaze-Zühara	Ossas-Suhare

Petite Arbaille (la) / Arbaila Txipia (-a) ()**

Altzürükü	Aussurucq	Altzürükü	Aussurucq
Garindaine	Garindein	Garindaine	Garindein
Muskildi	Musculdy	Muskildi	Musculdy
Pagola	Pagolle	Pagola	Pagolle
Urdiñarbe	Ordiarp	Urdiñarbe	Ordiarp

(Euskaltzaindiak, Bilbon, 1998ko azaroaren 27an eta Gasteizen, 1998ko abenduaren 18an, onartua)

(*) *Arbaila Handia, Arbaila Handian...*; baina *Arbaila Handiko...*

(**) *Arbaila Txipia, Arbaila Txipian...*; baina *Arbaila Txipitik, Arbaila Txipiko...*